

Stratejik İstihbarat

Halil İbrahim Koca *

ORCID: 0000-0002-0055-7330

Öz

Bu makale, İstihbarat ve Stratejik istihbarat kavramları üzerinde durarak, stratejik istihbarat hakkındaki genel yanlışları, stratejik istihbarat aşamalarını ve devletleri kısaca anlatmaya çalışmaktadır. Makalenin giriş kısmında kısaca, devletlerin karşı karşıya kaldığı risk ve tehditlerin (terörizm, göç, uyuşturucu vb.) karmaşık hale gelmesi ile stratejik istihbaratın devletler tarafından önemsenmesinin sebepleri açıklanmaya çalışılmıştır. Makalenin birinci kısmında istihbarat faaliyetlerinin ortaya çıkışına değinilmiş, stratejik istihbarat tanımı yapıldıktan sonra akademik disipline dönüşme süreci, amacı ve önemi anlatılmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde ise stratejik istihbaratın konu başlıkları, aşamaları ve parametreleri açıklanmaya çalışılmıştır. Makalenin son kısmında ise stratejik istihbarat hakkında bilinen yanlışlar irdelenmeye çalışılmış ve buna örnekler verilmiştir. Bu çalışma, stratejik istihbarat açısından önemli bazı kitap, makale, dergi ve tezlerin incelenmesi ile istihbaratın gelecekte öneminin daha da artarak devam edeceği düşüncesi sonucunda, politika üreticiler, karar vericiler ve uygulayıcılara yol göstermeyi, stratejik istihbaratın kurumsallaşmasına ve kültürüne katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik İstihbarat, Dış Güvenlik, Risk, Tehdit, Yanlışlar.

Gönderme Tarihi: 06/11/2019

Kabul Tarihi:26/12/2019

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler ve İstihbarat İncelemeleri Bölümü, E-Posta:halilibrahimkocaa@gmail.com

Strategic Intelligence

Abstract

This article tries to sketch out briefly general common mistakes on strategic intelligence, stages of strategic intelligence and states, by dwelling upon concepts of Intelligence and Strategic intelligence. In introduction chapter of the article, we tried to explain shortly reasons for which strategic intelligences have been considered important by states upon the fact that risks and threats (terrorism, immigration, drugs/stuff etc.) with which states face have become complicated. In first chapter of the article, we mentioned emergence of intelligence activities and tried to tell its process of turning into academic discipline, its objective and importance, after defining strategic intelligence. In the second chapter, we tried to explain subject headings, stages and parameters, of strategic intelligence. In final chapter of the article, we tried to address the known mistakes on strategic intelligence and gave examples of this. This study aims to guide policy-makers, decision-makers and practitioners as a result of the thought that intelligence would increasingly continue in importance in the future upon some important books, articles, journal and theses (dissertations) in terms of strategic intelligence have been examined, and to make contribution to institutionalization and culture of strategic intelligence.

Keywords: Strategic Intelligence, Foreign (External) Security, Risk, Threat, Mistakes.

Received Date: 06/11/2019

Accepted Date: 26/12/2019

Стратегическая разведка

Резюме

Данная статья исследует такие понятия, как разведка и стратегическая разведка, распространенные заблуждения о стратегической разведке, ее этапы и страны. Во вступительной части статьи вкратце повествуется о причинах повышения значения стратегической разведки в странах мира по мере осложнения рисков и угроз, с которыми сталкиваются государства (терроризм, переселение, наркотрафик и т.д.). В первом разделе статьи рассматривается ни процесс возникновения разведывательных деятельности, а процесс превращения стратегической разведки в научную дисциплину после ее определения, ее цель и значение. Во втором разделе представлены темы, этапы и таблица с параметрами стратегической разведки. В заключительной части статьи исследуются общие заблуждения о стратегической разведке и приведены соответствующие примеры. Данная статья составлена с ссылкой на важные труды, книги, статьи, журналы и тезисы по данной теме, с выводом о том, что значение разведки в будущем вырастит, и с надеждой на то, что данное исследование направит политиков, лиц, принимающих решения, и практиков, а также внесет вклад в институционализацию стратегической разведки и ее культуру.

Ключевые слова: стратегическая разведка, внешняя безопасность, риск, угроза, заблуждения.

Получено: 06/11/2019

Принято: 26/12/2019

Giriş

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte devletlerin rakiplerinden kaynaklanan tehditler ve riskler nicelik ve nitelik olarak dönüşmüş ve daha karmaşık bir yapı almıştır. II. Dünya Savaşı'ndaki geniş çaplı istihbarat faaliyetleri, Soğuk Savaş'ta ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki istihbarat mücadeleleri önemli örneklerdir. Diğer yandan, devletlerin tehditleri önleyici istihbarat faaliyetlerinin de karmaşıklaştığı görülmektedir. Devletler genel itibariyle etkili bir politika izlemek için birçok faktörü göz önünde bulundurmaktadırlar. Devletlerin istihbarat ile belirledikleri politika sayesinde hem ülke içinde hem de dışında daha iyi sonuçlar elde edilmektedir.

Özellikle, 11 Eylül sonrası küresel nitelik kazanan terörizm olgusu, istihbarat faaliyetlerine verilmesi gereken önemi bir kez daha ön plana çıkarmış ve devletler için önemi daha da artmıştır. Bu veriler ışığında, devletler ve kurumlar açısından stratejik istihbaratın amacı, gelecekte gerçekleşebilecek tehdit ve fırsatların tahmin edilebilir olması ve böylece muhtemel belirsizlik ve kriz ortamlarında karar vericilerin hareket kabiliyetlerinin genişletilmesidir. Bu bağlamda, karar vericiler farklı stratejik istihbarat analizi tekniklerinden faydalanarak gelecek için öngördükleri stratejilere yönelik istihbarat ürünlerini toplarlar.

Tehdit ve risklerin küreselleştiği, coğrafi sınırların anlamının kalmadığı (Örneğin; Norveç'te 2011 yılındaki ırkçı katliam vb.) günümüzde stratejik istihbarat faaliyetleri olmaksızın bir devletin politika dizayn etmesi düşünülemez. Devletlerin öngörü yapabilmesi ve kendi nüfuz alanı saydığı yerde avantajlı duruma geçmesi güçlü bir istihbarat ağının geliştirilmesine bağlıdır. Dolayısıyla bu çalışma, stratejik istihbarat faaliyetlerinin sadece savaş döneminde değil, aynı zamanda barış döneminde de yapılması gerektiğini, istihbarat faaliyetlerinin tek bir kurumun değil devletin bütün kurum ve kuruluşlarınca yapılması gerektiğini ve sadece devletlerin güvenliği için değil toplumsal olayların çözümünde de kullanılması gerektiğini göstermektedir.

Stratejik İstihbarat Nedir?

İstihbarat faaliyetlerinin tarihi, M.Ö. 5000'lere kadar geri götürülmektedir. Gerek modern devletler öncesi dönemde gerekse modern devletlerde istihbarat edinme yöntemleri farklılık göstermekte olup, istihbarat faaliyetleri sonucunda elde edilen bilgilerle devletlerin kaderinin çizildiği görülmektedir. İnsanın içinde bulunan merak duygusu ile birlikte, tarih boyunca bütün medeniyetler geleceği merak edip şekillendirmek istemiş ve bilgi toplama ihtiyacı duymuştur, bu da istihbarat

faaliyetlerinin temelini oluşturmuş.¹ Buna göre istihbarat, karar alıcıların rakiplerine karşı stratejilerini oluştururken ihtiyaç duydukları enformasyon olarak kodlanmaktadır. Tarih içerisinde Türkler, Çinliler, Persler, Atinalılar, Moğollar ve İngilizler stratejik istihbaratın en ileri düzeyde uygulayıcıları olmuşlardır. Türk tarihi boyunca hem iç muhalifler hem de dış devletlere karşı istihbarat faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. İlk Türk devletlerinde dış istihbarata örnek olarak Çinlilere karşı yürütülen faaliyetler, iç istihbarat faaliyetlerine örnek olarak ise Türk Birliğini sağlamak için boylar arasında gerçekleştirilen istihbarat faaliyetleri gösterilebilir. Dede Korkut destanında casus ve casusluk kelimeleri geçmektedir.² Türk Devletlerinin cihan hakimiyeti hedefi, İslamiyet ile tanışmaları sonrası artarak devam etmiş ve Türk Devletlerinin fetih arzusu, diğer devletlere karşı kesintisiz ve sürekli gerçekleşen istihbarat çalışmalarına devam etmişini sağlamıştır. Güçlü bir istihbarat ağına sahip olmayan devletler, rakiplerine karşı savunmasız kalabilmekte ve ürettikleri politikalar başarıya ulaşmamaktadır. Bunun sonucu ise uluslar tehditleri ve fırsatları gözden kaçırmaktadırlar.

Strateji kavramı, eski Yunanca'da "strategos" kelimesinden türemiş olup, stratos = ordu, ego=liderlik kelimelerinin birleşimidir. Kavram, modern anlamıyla ilk kez 1779 yılında Fransız general ve askeri literatürde önemli bir yeri olan ve Yedi Yıl Savaşları'nın birçok askeri seferine katılan Kont Jacques de Guibert (1743-1790) tarafından kullanılmış olup, geniş çaplı orduların yönetilmesi anlamına gelmektedir.³ İstihbarat kendi içinde çeşitli seviyelere ayrılmıştır.⁴

- 1. Operasyonel istihbarat;** Daha çok askeri niteliğe sahip anlık istihbarat olup, operasyonu kolaylaştıran hızlı bir bakış açısının ürünüdür ve belirli bir hedefe yöneliktir,
- 2. Taktik istihbarat;** Buluşulacak bir kişinin geçmişi hakkında bilgi toplamak vb. gibi kısa vadeli veya sınırlı bir istihbarat faaliyetidir.
- 3. Stratejik istihbarat;** Bir ülkenin nükleer silah üretimi vb. gibi daha uzun vadeli planlamalara altlık oluşturacak istihbarat türüdür.

Stratejik istihbarat, 1970'lerden beri akademik camianın ilgisini çekmekte olsa da, özellikle 1990'lı yıllardan sonra bir doktrine dönüşmeye başlamış ve bu yönüyle

¹ Nurullah Aydın, *İstihbarat ve İstihbaratçı*, İstanbul: Paraf Yayınları, 2010, 98.

² Aydın, *İstihbarat ve İstihbaratçı*, 107.

³ Abdullah Taner Demiroğlu, "Stratejik İstihbaratın Önemi: Bilişim Suçları Uygulaması", Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi, 2015, 33.

⁴ Jon Goldman, *Words of Intelligence A Dictionary*, Oxford: The Scarecrow Press, 2006, 83.

operasyonel ve taktik istihbarattan ayrılmıştır. ⁵ Stratejik istihbarat (strategic intelligence) kavramını literatüre kazandırmış olan Sherman Kent'e göre bu kavram; politika yapıcılar ve karar alıcıların rakip ve dost devletlere karşı, kendi politika ve taahhütlerine, zarar vermeyecek şekilde sürekli sahip olunması gereken bilgi türüdür. ⁶

Stratejik istihbarat, bir araştırma yöntemi olup, yapılan araştırma ile politika üreticiler, karar alıcılar ve uygulayıcılar için politika ve strateji belirleyerek geliştirmektir. Dolayısıyla, stratejik istihbarat kapsamında yapılan faaliyetlerin temel amacı karar vericilere mümkün olan en nitelikli bilgiyi sunmak olup, bu bilgi sayesinde karar alıcılar sadece rakip devletlere karşı değil, dost devletlerin de strateji değişimlerine göre yeni politikalar oluşturma imkanına sahip olurlar. Stratejik istihbarat sayesinde karar alıcılar; ⁷

1. Silahlı saldırı ya da savaşla ilgili tehditleri önceden haber alır,
2. Yabancı liderleri etkiler, ülkeler arası çatışmalara diplomatik ya da askeri yollarla müdahale eder ya da bunları engeller,
3. Yeni teknolojik gelişmelerin oluşturabileceği fırsat ve tehditleri öngörür,
4. Diplomatik müzakerelerde elini güçlendirir,
5. Karşı istihbaratın yönünü belirler.

Özdağ'a göre stratejik istihbaratın amacı; orta ve uzun vadede rakibin imkân ve yetenekleri ile zaaf ve eksiklerini tespit ederek izleyeceği muhtemel politikayı tespit etmektir. Buna göre;

1. **İmkân ve Yetenekler:** Bir ülkenin sahip olduğu fiziksel ve manevi tüm unsurlar o ülkenin yetenekleri olup, bunlar mevcut ve potansiyel olarak iki grup altında değerlendirilirler. Bu yetenekler zaman içerisinde değişime açıktırlar.
2. **Zaaf ve Eksikler:** Bir ülkenin ulusal amaçlarını gerçekleştirme yönünde sahip olmadığı ve süreç içerisinde de sahip olamayacağı tüm fiziksel ve manevi özellikler, o ülkenin zaaf ve eksiklikleridir.
3. **Olası Politikalar:** Stratejik istihbarat öngörülerini oluştururken, imkân ve yetenekler ile zaaf ve eksikleri dikkate alır. Bir diğer deyişle, bir ülkenin imkân ve yeteneklerinin toplamından zaaf ve eksikliklerini çıkarttığımız zaman o ülkenin gerçek gücüne ulaşılır. ⁸

⁵ Ümit Özdağ, "Stratejik İstihbarat", *Avrasya Dosyası: İstihbarat Özel Sayısı* 8, sy. 2 (2002): 117.

⁶ Sherman Kent, *Stratejik İstihbarat*, çev. B. Yasemin Özbek ve Nazlım Arıca, Ankara: ASAM Yayınları, 2003, 136.

⁷ Özdağ, "Stratejik İstihbarat," 114.

⁸ Özdağ, "Stratejik İstihbarat," 113-114.

4. Formül: (Ülkenin imkan ve yetenekleri) - (Ülkenin zaaf ve eksiklikleri) =
Ülkenin Gerçek Gücü

Stratejik İstihbaratın Aşamaları

Stratejik istihbarat çalışmalarının başarılı olabilmesi için uzun süreye ihtiyaç duyulur. Riskler ve tehditler belirlenerek bunlara karşı politika ve stratejiler belirlenir. Gelecek ile ilgili planlamalar yapılır ve oluşabilecek herhangi bir olumsuzluğa karşı alternatif çalışmalar ve senaryolar üretilir. Prunckun stratejik istihbaratı, istihbaratın en üst seviyesi olarak görmektedir.⁹ Stratejik istihbaratın şu konu başlıklarını içermesi gerekmektedir.

1. Bir ülkenin genel durumu (konumu, sınırları, alanı, tarihi, idari yapısı vb.)
2. Ülkenin coğrafi ve topografik yapısı (bitki örtüsü, iklimi, doğal kaynakları vb.)
3. İnsanları (etnik görünüm, dil, nüfus, yerleşim, sağlık vb.)
4. Ekonomi (tarım, sanayi, ticaret, madencilik vb.)
5. Ulaşım (tren, karayolu, liman, havalimanı vb.)
6. Mevcut askeri yapısı ve coğrafyası (ordu nizamı, savunma hatları, askeri tesisleri, uçak sayısı, askeri personel vb.)

Geleneksel Amerikan istihbarat ekolünü oluşturan Sherman Kent'e ve Lowenthal'e göre istihbaratı oluşturan parametreler ayrı ayrı şu şekilde tanımlanmaktadır;

Parametreler	Sherman Kent (2003)	Lowenthal (2009)
Süreç	Bilginin üretildiği araştırma süreci,	Ulusal istihbarat için önemli enformasyon türlerini toplayan, analiz eden ve karar vericilere ileten enformatif süreç
Ürün	Geniş anlamda ve çok çeşitli bilgi,	Sürecin sonunda üretilen ürünler
Organizasyon	Bu bilginin en karmaşık türünün peşinde koşan, aktif kişilerden oluşan bir örgütlenme	Süreç ile enformasyon güvenliğinin karşı istihbarat faaliyetiyle

⁹ Don McDowell, *Strategic Intelligence: A Handbook for Practitioners, Managers and Users*, Toronto: The Scarecrow Press, 2009, 5.

sağlandığı ve yasal
otoritenin talep ettiği
operasyonların
yürütüldüğü organizasyon

Tablo 1: İstihbarat Faaliyetinin Parametreleri

Stratejik istihbarat kavramını kurumsallaştıran Sherman Kent'e göre stratejik istihbarat yedi aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; ¹⁰

1. Sorunun doğuşu,
2. Sorunun ülke için önem arz eden aşamalarının tespiti için analiz ve hipotez geliştirme,
3. Hipoteze yönelik bilgi toplama,
4. Toplanan bilgilerin sınıflandırılması ve hipotezin test edilmesi,
5. Hipoteze yönelik toplanan bilgilerin özünün tespiti için yeniden değerlendirilmesi,
6. Hipotezin doğrulanması veya yanlışlanması için sona gidiş,
7. Son hipotezin belirlenmesi.

Bu ilkeler ışığında, istihbaratın hangi alanda ve hangi tekniklerle gerçekleştirileceği belirlenerek bilgiye bir değer atfedilir ve böylece stratejik istihbarata ulaşılır. Bu istihbaratın yorumlanması doğrultusunda ise ulusal politikalar oluşturulur ya da mevcut ulusal politikalar değiştirilir. Stratejik istihbarat iki şekilde kullanılır. Bunlardan ilki, rakiplerin yıkıcı faaliyetlerinin engellenmesi, diğeri ise devletin çıkar ve stratejilerinin etkili olarak kullanılmasına yönelik katkı sunmaktır. Stratejik istihbarat, istihbari bilgi toplama konusunda, en önemli vasıta olarak Açık Kaynak İstihbaratını kullanmaktadır.¹¹

Stratejik İstihbarat Hakkındaki Genel Yanılgılar

Stratejik istihbarat hakkındaki genel yanılgılara şu şekilde göz atabiliriz:

- *Stratejik istihbarat "risk, tehlike ya da tehdit" dönemlerinde gerçekleştirilen bir etkinliktir.*¹² Sanılanın aksine sadece belirli dönemlerde gerçekleştirilen bir etkinlik

¹⁰ Kent, *Stratejik İstihbarat*, 145-163.

¹¹ Elvin Abdurrahmanlı, "İstihbarat Teşkilatlarının Terör Örgütlerine Sızması: İra Örneği", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, 2018, 35.

¹² Zakir Gül, "Stratejik İstihbarat ve Genel Yanılgılar," *Güvenlik Bilimleri Dergisi* 4, sy. 1 (2015): 118-125.

olmayıp, bir ülkenin gerekirse saldırı stratejisini de tayin edecek bir husustur. ABD'nin 11 Eylül sonrası önleyici-saldırı doktrini ya da Türkiye'nin son aylarda gerçekleştirmiş olduğu Fırat Kalkanı ve Barış Pınarı Operasyonu, terörizmi kendi topraklarına ulaşmadan yerinde bitirmeye yönelik iki örnek olup, stratejik istihbaratın sadece acil durumlarda geliştirilen bir savunma etkinliği olmadığını özetler niteliktedir.

- *Stratejik istihbarat sadece bir istihbarat kurumunun resmi görevidir.*¹³ Koordinasyon ve organizasyon tek bir kurum (Örn; MİT, CIA vb.) üzerinden yapılabilmekle birlikte, birçok birim, Bakanlık, vb. ortak hedef çevresinde örgütlenmeli ve birlikte çalışmalıdır. Bu doğrultuda, kolluk kuvvetlerinin operasyonları stratejik istihbaratın sadece görünen yüzünü ve küçük bir kısmını temsil etmektedir. İstihbarat çalışmalarında başarılı olan devlet, stratejik istihbarat çalışmalarını tek bir kuruma vermemiş, devletin diğer kurumlarını istihbarat çalışmalarında görevlendirerek, resmi istihbarat kurumunun yükünü hafifletmiştir. İlerleyen süreçlerde ise daha kaliteli istihbarat çalışmaları yapabilmek için özel kuruluşları da işin içine almıştır.¹⁴ Bu bağlamda, Türk toplumunda en çok öne çıkan sorunlardan bir tanesi olan kadına şiddet ve kadın cinayetlerini engellemek sadece kolluk kuvvetlerinin görevi olmayıp, Millî Eğitim Bakanlığı'ndan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na Adalet Bakanlığı'ndan Medya Kuruluşlarına kadar geniş bir yelpazede, şiddet ve cinayet olaylarını engelleyecek geniş bir sosyo-ekonomik ve kültürel perspektifle hazırlanmış istihbarat bilgilerinin üzerinde temellenmiş bir strateji yürütülmesi gerektiği açıktır. Toplumun bilinçlendirilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığınca bütün eğitim kurumlarında, genç yaştan itibaren eğitimler verilmeli, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığınca hazırlanacak caydırıcı cezalar ile şiddet ve cinayet olaylarının önüne geçilmeli, Türkiye Cumhuriyeti, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığın şiddet ve cinayet yaşamış olan ailelere her türlü desteği sağlamalı ve Medya kuruluşlarınca yapılan bu çalışmalar sürekli gündemde tutulmalıdır.

- *Stratejik sorunlara taktik/operasyonel istihbarat çözümleri ile müdahale edilir.*¹⁵ Bu müdahale şekli sorunu çözemeyeceği gibi farklı sorunlara neden olabilmektedir. Bir bölgede terörizmi doğuran sebepler anlaşılmadan, karar vericilerin operasyonel istihbaratla ve sadece güvenlik perspektifinden askeri çözümlere yönelmesi bölge halkındaki haksızlığa uğramışlık duygusunu daha da arttıracak ve terör örgütlerine

¹³ Gül, "Stratejik İstihbarat ve Genel Yanılgılar," 118-125.

¹⁴ Aydın, *İstihbarat ve İstihbaratçı*, 84.

¹⁵ Gül, "Stratejik İstihbarat ve Genel Yanılgılar," 118-125.

sempatinin artmasına sebebiyet verecektir. Aynı şekilde, bir bölgedeki gençleri uyuşturucuya sevk eden sebepler anlaşılmeden uyuşturucu çetelerine sert müdahaleleri merkeze alan operasyonlar, krizi daha da arttıracaktır. Dolayısıyla, operasyonel ve taktik istihbarat faaliyetleri yayıldıkları vade itibarı ile böyle uzun vadeli sorunları çözmeye yeteneğinden uzaktırlar.

- *Stratejik istihbarat, ülkemizde de etkili olan Sherman Kent ekolünün savunduğu gibi sadece dış istihbaratın alanıdır.*¹⁶ Stratejik istihbarat sadece dış istihbarat alanından ibaret olmayıp hem içeride hem dışarıda yürütülen istihbarat faaliyetlerinin tamamını kapsamaktadır. Bu bağlamda, bir konu iç güvenlik alanına girdiği gibi, dış güvenliğin de alanına girebilmektedir. Suriye İç Savaşı sonucu oluşan PYD'nin yönettiği kantonlar ile Türkiye'nin 30 yılı aşkın iç güvenlik meselesi olan PKK'nın birleşmesi ve entegre bir tehdit haline dönüşmesi buna en iyi örnek olacaktır.

¹⁶ Gül, "Stratejik İstihbarat ve Genel Yanılgılar," 118-125.

Sonuç

Tüm bu bilgilerden de anlaşılacağı üzere, İnsanlığın ortaya çıkması ile birlikte gerek bireysel gerekse toplumsal olarak sürekli güvende kalmak istemiş ve geleceğe dönük planlar yapmış, bilgi ihtiyacı ortaya çıkmış ve asırlardır devam eden istihbarat çalışmalarının doğmasına neden olmuştur. İstihbarat eylemleri eskiden olduğu gibi günümüzde de kendine özgü yöntem ve metotları ile karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, İstihbarat bilgi toplama ve yorumlama aşamasında, sosyoloji, din, ekonomi, istatistik, uluslararası ilişkilere ve tarih vb. gibi bilimlerle de çalıştığı için toplum bilimidir. Bu bağlamda da istihbarat gücü olmayan devletler bu karmaşık yapıda etkili politikalar üretmekte zorlanmaktadır. Diğer taraftan, istihbarat, ülkelerin ister ulusal olsun ister bölgesel olsun, isterse de küresel olsun dünyadaki siyasi gelişmelerde üstünlük ve avantaj sağlamalarına yardımcı unsur olmaktadır. Özellikle, stratejik istihbaratın kurumsallaşmaya başlaması ile devletlerin politika belirlemede önemli araç olmuştur. Stratejik istihbarat bugün devletlerin ve karar alıcıların ayakta kalmasını ve her geçen gün riskler ve tehditlerle daha da belirsizleşen dünyada karar verebilmelerini sağlayan oldukça önemli bir paradigmadır. Bu yönüyle kurumlar arası yüksek koordinasyon gerektirmektedir. Özellikle, küresel terörizmin ajandanın ilk sırasına yerleştiği dünyada, ülkeler coğrafi yalıtılmışlıkları ile bu tehditten sıyrılamamakta, terörizmin nerede ne aşamada gündeme geleceği belli olmamaktadır. Dolayısıyla, sadece Türkiye, ABD, Güney Kore gibi ülkelerin değil, tüm dünyanın olası bir terör tehdidine karşı alarma geçtiği bu dönemde etkin bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Bu yönüyle stratejik istihbarat sadece savunmaya ve kriz dönemlerine yönelik değil, barış dönemlerinde de uygulanmaktadır. Bu yeni dönemde, devletler tehdidi yerlerinde beklememekte, stratejik istihbaratın sağladığı analiz edilmiş veri seti ile kendilerine yönelecek tehdidi yerinde çözmektedir. Öte yandan, stratejik istihbaratı operasyonel ve taktik istihbarat sonucu geliştirilecek önlemlerle karıştırmak ya da sadece bir dış güvenlik unsuru saymak, bu dönemde yapılabilecek diğer büyük hatalar olup, sorunların daha da büyümesine sebebiyet verecektir. Stratejik istihbaratın sadece dış istihbarat için olmadığını ve sadece tek bir kurumun faaliyeti olmadığını tekrarlamakta fayda var. Stratejik istihbarat üretimi sadece kısa ve belirli dönemler için değildir, uzun ve geleceğe dönük bilgi üretimi de yapmaktadır. Ayrıca üretilen bu bilgiler sayesinde karar alıcıların muhtemel duruma karşı hazırlıklı olmasını sağladığı kadar, karar alıcıların istikametini ve bu istikamette kullanılacak araçlar hakkında da yol göstermektedir.

Kaynaklar

ABDURRAHMANLI, E., “İstihbarat Teşkilatlarının Terör Örgütlerine Sızması: İra Örneği”, Yüksek Lisans Tezi İstanbul Aydın Üniversitesi, 2018.

AYDIN, N., *İstihbarat ve İstihbaratçı*, İstanbul: Paraf Yayınları, 2010.

DEMİROĞLU, A. T., “Stratejik İstihbaratın Önemi: Bilişim Suçları Uygulaması”, Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi, 2015.

GOLDMAN, J., *Words of Intelligence A Dictionary*, Oxford: The Scarecrow Press, 2006.

GÜL, Z., "Stratejik İstihbarat ve Genel Yanılgılar," *Güvenlik Bilimleri Dergisi* 4, sy. 1 (2015): 11-132.

KENT, S., *Stratejik İstihbarat*, çev. B., Yasemin Özbek ve Nazlım Arıca, Ankara: ASAM Yayınları, 2003.

MCDOWELL, D., *Strategic Intelligence: A Handbook for Practitioners, Managers, and Users*, Toronto: The Scarecrow Press, 2009.

ÖZDAĞ, Ü., "Stratejik İstihbarat," *Avrasya Dosyası: İstihbarat Özel Sayısı* 8, sy. 2 (2002): 109-149.